

У.С. ШУЛЬГА, А.О. ХАРЧЕНКО, канд. екон. наук, доцент

Аналіз ефективності діяльності українських банків із використанням економетричних моделей

В ринкових умовах господарювання діяльність комерційних банків є основою функціонування фінансової системи кожної країни. Концентруючи значний обсяг фінансових ресурсів і розподіляючи кредитні потоки, комерційні банки відіграють провідну роль у забезпеченні стійкого розвитку економіки.

Українські комерційні банки розширюють обсяги виконуваних активних операцій, збільшують розміри своїх кредитно-інвестиційних портфелів, підвищують обсяги довгострокових кредитів та, водночас, знижують вартість користування позиками. При цьому банки повинні проводити залучення та розміщення своїх фінансових ресурсів виважено, користуючись ефективним, науково обґрунтованим апаратом прийняття управлінських рішень, зокрема, широко застосовуючи економіко-математичні моделі та методи.

Доцільність використання математичного моделювання також підсилюється можливістю представлення банківської установи, як складної динамічної кібернетичної системи. Сучасні комерційні банки мають основні системні характеристики: самоорганізованість, багатоцільовість, складність поведінки, неперервний розвиток у часі і просторі, велику кількість внутрішніх та зовнішніх залежностей, імовірнісний характер параметрів та взаємодій, наявність механізмів зворотних зв'язків, вимоги надійності та стійкості функціонування. Саме метод моделювання є ефективним засобом дослідження та управління таких систем.

Для того щоб мати можливість прослідкувати динаміку зміни ефективності, виявити чинники, які на неї впливають та, зрештою, дати рекомендації щодо підвищення рівня ефективності окремих банків та всієї банківської системи в цілому потрібно мати якісний інструмент для її оцінювання.

Економетричні моделі становлять окремий клас економіко-математичних моделей, побудова яких дозволяє визначити форму математичної залежності, що відображує поведінку досліджуваних об'єктів, оцінити отримані значення параметрів моделі, а також перевірити їх статистичну значущість та оцінити адекватність моделі в цілому

Побудова багатофакторної лінійної моделі дозволить визначити вплив сукупності факторів на якість управління діяльністю банку. На основі багатофакторного регресійного аналізу можливо дослідити залежність прибутковості банку від обсягу виданих кредитів, обсягу отриманих депозитів, якості кредитного портфеля та рівня інфляції. Проаналізувавши параметри моделі, можна з'ясувати наявність або відсутності істотності впливу того чи іншого незалежного фактора на показник економічної ефективності діяльності банку.